

ОПШТИНА МРКОЊИЋ ГРАД

ПРИЈЕДЛОГ

**СТРАТЕГИЈА ЗА МЛАДЕ
ОПШТИНА МРКОЊИЋ ГРАД
СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ
2009-2012**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

**Одјељење за општу управу и друштвену дјелатност
и Радна група за израду Акционог плана за младе**

Мркоњић Град, октобар 2009. године

С а д р ж а ј

1. УВОД	3
2. АНАЛИЗА СТАЊА.....	4
3. ПРИСТУП РЈЕШАВАЊУ ПРОБЛЕМА.....	5
4. ОПШТИ ОПИС ТРЕНУТНОГ ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ.....	7
5. ПЛАН ДЈЕЛОВАЊА.....	10
5.1. Запошљавање и предузетништво младих.....	10
5.2. Култура и слободно вријеме.....	15
5.3. Информисање и мобилност младих.....	20
5.4. Здравље младих и рекреативни живот младих.....	26
5.5. Учешће младих у друштву, омладински и волонтерски рад.....	32
5.6. образовање.....	41
6. САЖЕТАК.....	48
6.1. Преглед трошкова по годинама и областима.....	48
6.2. Провођење и мониторинг.....	48

На основу члана 30 Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Српске", број 101/04, 42/05 и 118/05) и члана 36. Статута општине Мркоњић Град ("Службени гласник општине Мркоњић Град", број 06/05 и 04/08) Скупштина општине Мркоњић Град на 10. сједници одржаној 09.10.2009. године д
о н и ј е л а ј е

**СТРАТЕГИЈУ ЗА МЛАДЕ
ОПШТИНЕ МРКОЊИЋ ГРАД СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ 2009-2012**

1. Увод

Општина Мркоњић Град се налази у југозападном дијелу Републике Српске, а у западном дијелу Босне и Херцеговине. Налази се на 591м надморске висине, општина обухвата површину од 675км², чине је 37 насељених мјеста концентрисаних у 22 мјесне заједнице. Граничи са: општином Бањалука на сјеверу, општином Кнежево на сјевероистоку, општином Јајце на истоку, општином Шипово на југоистоку, општином Гламоч на југу и општином Рибник на западу. Општину Мркоњић Град окружују планине: Лисина на југоистоку, Димитор на западу, Чемерница на истоку, Мањача, обронак Грабеж на сјеверу и Овчара-Млиништа на југу.

Данас у Мркоњић Граду, по процјени око 21.000 становника од тога око 4.200 су млади.

Младост је посебно животно раздобље у којем се, уз тјелесно и друштвено сазријевање, одвија и процес интеграције појединца у друштвену заједницу. Током тог раздобља од младих се очекује да развију социјалне вјештине и способности за предузимање трајних друштвених улога на свим подручјима људског дјеловања. Тај процес по правилу траје док се не постигне примјерени степен социјалне аутономије, одговорности и самосталности.

Нашој општини, потребни су образовани и квалификовани млади људи који ће постати одговорни грађани/ке и преузети на себе одговорност за унапријеђење животне средине у којој живе.

Узимајући у обзир чињеницу да од потенцијала младих људи зависи будућност наше заједнице, Општина Мркоњић Град жели створити средину која ће омогућити квалитетан живот ове популације, али и утицати да се млади људи активно укључе у рјешавање свих друштвених проблема. Просперитет Општине Мркоњић Град увелико зависи од задржавања младих на простору наше општине, као и укључивања младих у сфере привредног, друштвеног и политичког живота.

Потребно је омогућити младим људима да спроведу своје креативне идеје и допринесу унапријеђењу живота на подручју општине Мркоњић Град..

2. Анализа стања

Креирање и развој Стратегије за младе Општине Мркоњић Град са акционим планом темељи се на препорукама релевантних европских докумената (Европска повеља Вијећа Европе о учешћу младих у животу локалне заједнице, Бијела књига Европске комисије, 11 индикатора омладинске политике Вијећа Европе и Европског омладинског форума) и резолуције о младима у БиХ („Службени гласник БиХ“, број 12/03).

Стратегија за младе општине Мркоњић Град је веома важан сегмент бриге о младима који на основу анализе постојећег стања за одређен период времена даје приједлоге мјера за координисано рјешавање разноврсних проблема који су идентификовани.

На подручју општине Мркоњић Град дјелују четири основне и двије средње школе као и три омладинске организације:

- Омладинска организација „ЦЕНТАР“
- ОО „ЦРВЕНОГ КРСТА“
- Светосавска омладинска заједница Мркоњић Град

Изградњом Спортске дворане и реконструкцијом градског стадиона Луке пружена је могућност младима да се баве спортско рекреативним активностима. Такође према Програму капиталних инвестиција Општине Мркоњић Град 2009-2013. год. у области „Спорт и рекреација“ планирана је изградња затвореног базена што ће значајно побољшати услове за бављење спортом и квалитетно кориштење слободног времена младих.

Такође, на подручју општине Мркоњић Град дјелују и организације које се баве културним активностима: Аматерско позориште Мркоњић Град, КУД „Петар I Карађорђевић Мркоњић“ и Дјечији хор „Мали принц“.

Дом културе са савремено опремљеном позоришном салом, галеријом, библиотеком, плесном салом, и салом за састанке је мјесто у ком се могу одржавати разне културни догађаји, семинари, курсеви или радионице.

Такође, у административној служби општине је систематизовано радно мјесто Самосталног стручног сарадника за младе, невладин сектор и вјерске заједнице у циљу успостављања редовне комуникације и сарадње с омладинским организацијама, савјетима ученика, неформалним групама младих и успјешним појединцима, те другим владиним структурама које се баве питањима младих. У Општини Мркоњић Град функционише и Одбор за питања младих чији је задатак да прати стање и појаве у животу младих и предлаже скупштини програме и мјере за дјеловање општинских органа и служби, предлаже програме креативног ангажовања младих у области културе, едукације, спортских и других активности.

Буџетом Општине Мркоњић Град за 2009. годину планирана су сљедећа средства која се директно или индиректно издвајају за младе:

• Средства за стипендирање студената	264.000,00KM
• Средства за талентоване ученике и студенте	10.000,00KM
• Средства за културу	85.500,00KM
• Средства за удружења	45.000,00KM
• Средства за спорт	280.000,00KM
• Средства за младе	30.000,00KM
• Капитални грантови основним школама	50.000,00KM

Поред ових средстава донатори фондације Мозаик су обезбједили додатних 20.000,00KM за пројекте неформалних група младих.

Интерес општине је да створи предуслове путем институција, формалних и неформалних група грађана за покретање и побољшање услова живота и рада младих у нашој општини.

3. Приступ рјешавању проблема

Испитивање мишљења младих, њихових потреба, положаја, проблема је најзначајнији елемент у развоју документа Стратегије за младе општине Мркоњић Град. Истраживање је и први корак у развоју Стратегије и акционог плана.

Одјелење за општу управу и друштвене дјелатности је спровело истраживање о потребама и проблемима младих на подручју општине Мркоњић Град. Овим истраживањем обухваћени су млади људи од 16-30 година, различитог степена образовања, различитих интересовања, степена активизма. Укупно је испитано 242 испитаника. Истраживање је вршено помоћу стандардизованог упитника рађеног према програму обуке службеника за младе 2004. године коју је реализовао GTZ и примјењен је у општинама укљученим у програм обуке GTZ-а и конзорцијума невладиних организација кординисаних од стране CISP-а. У БиХ упитник је примјењен у преко 40 општина, обрада података из упитника је била стандардизована, извршена од стране стручних консултаната.

Акциони план је документ који почива на добро истраженим и анализираним потребама младих у локалној заједници, затим на добро дефинисаним циљевима и дугорочној стратегији која има тачно успостављени план акције шта ће, ко ће, како и када урадити да се испуне циљеви стратегије.

Глобални циљ документа је да попуни очигледну празнину у систему односа локалних власти и омладинских организација, као и да власти одговоре на потребе младих, повећају учешће младих као активних и одговорних грађана, те заштите угрожене групе младих. Усвајањем овог документа општина Мркоњић Град исказује јасно и дугорочно опредјељење у стварању социјалних, образовних, културних, материјалних, политичких и других услова за трајну добробит младих те њихово активно, потпуно и одговорно укључивање у друштвену заједницу.

За пружање стручне помоћи Одбору за питања младих у изради приједлога Стратегије за младе начелник Општине Мркоњић Град је 19. марта 2007. године именовано радну групу:

1. Жељка Стојичић
2. Томислав Тодоровић
3. Тијана Рађевић
4. Слободанка Кљајић
5. Борислав Ђурић
6. Биљана Ступар
7. Љубиша Маркановић
8. Никола Алексић
9. Ђурђица Нишић
10. Драгана Радумило

Ослањајући се на резултате Истраживања о потребама и проблемима младих на подручју општине Мркоњић Град дефинисане су области обухваћене Акционим планом:

- **ЗАПОШЉАВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО МЛАДИХ**
- **КУЛТУРА И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ**
- **ИНФОРМИСАЊЕ И МОБИЛНОСТ МЛАДИХ**
- **ЗДРАВЉЕ МЛАДИХ И РЕКРЕАТИВНИ ЖИВОТ МЛАДИХ**
- **УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ДРУШТВУ, ОМЛАДИНСКИ И ВОЛОНТЕРСКИ РАД**
- **ОБРАЗОВАЊЕ**

За сваку од наведених области Рјешењем Начелника општине број: 05-54-1/07 од 02. априла 2007. године именована су радна тијела којим предсједавају горе наведени чланови именовне Радне групе.

У радно тијело за област **запошљавања и предузетништва младих** именовани су:

1. Томислав Тодоровић
2. Дамир Сладојевић
3. Душко Вученовић
4. Драган Сантрач
5. Сања Дакић

У радно тијело за област **култура и слободно вријеме младих** именовани су:

1. Бошкић Бранка
2. Дубравка Николић
3. Миленко Лекић
4. Зоран Ковачевић
5. Божана Марчета

У радно тијело за област **информисање и мобилност младих** именовани су:

1. Ђурђица Нишић
2. Сњежана Ђусо
3. Борис Брезо
4. Славица Пијетловић
5. Александра Гаврић

У радно тијело за област **здравље младих и рекреативни живот младих** именовани су:

1. Драгана Радумило
2. Вања Сладојевић
3. Милан Милекић
4. Никола Сукара
5. Драга Лекић

У радно тијело за област **учешће младих у друштву, омладински и волонтерски рад** именовани су:

1. Никола Алексић
2. Бошко Терзија
3. Бранислав Ђурић
4. Вања Шикман
5. Горан Годоровић

У радно тијело за област **образовање** именовани су:

1. Зоран Бјелајац
2. Биљана Ступар
3. Нада Ђаковић
4. Тијана Бошкић
5. Предраг Чегар

Стратегија је израђена уз помоћ и подршку Конзорцијума пет италијанских невладиних организација кроз пројекат „Побољшање положаја дјецe и младих у БиХ“. Обука службеника за младе и консултације за израду Омладинске политике спроведене су уз подршку GTZ-а по методологији УСМ-а БиХ и уз подршку OSCE-а.

4. Општи опис тренутног положаја младих

Популација младих обухвата младе особе до навршених 30 година живота. На подручју општине Мркоњић Град живи око 4.200 младих људи, што чини око 20,00% од укупног броја становника општине.

Након проведеног истраживања о потребама и проблемима младих на подручју општине Мркоњић Град, анализирајући све инструменте и резултате истраживања, дошли смо до основних закључака о положају младих:

- Млади у општини Мркоњић Град своју сопствену будућност процјенују прилично оптимистично. Највећи проценат сматра да ће њихова будућност бити боља од садашњости, а мањи број их сматра да ће њихова будућност бити гора него садашњост. Мало мање оптимистично је виђење друштва у цјелини, али и оно је више оптимистично него песимистично.
- Присутна је немотивисаност и незаинтересованост младих за активно кориштење слободног времена, као и мањак младих људи са покретачком снагом.
- Незапосленост младих је структурни проблем и њу није могуће ријешити парцијалним програмима, њима она може бити само ублажена, као нпр. активна мјера запошљавања младих са ВСС коју је спроводио Завод за запошљавање. Присутан је и недостатак процеса којим би млади могли стећи потребно искуство за прво запошљавање, те недоступност знања, информација и финансијска подршка за њихове активности.
- Информисаност младих о значајним питањима која се директно односе на младе је на ниском нивоу. Младима је потребно да буду квалитетно информисани о свим правима и могућностима, као и о програмима и услугама које им се нуде – како од стране општине и општинских органа, тако и о свим правима која се тичу младих.
- Млади у општини Мркоњић Град своје активности углавном реализују кроз редовно школовање, затим кроз активности Савјета ученика Гимназије и Машинске школе који дјелују унутар школе као и у ваннаставним активностима. Такође, потребно је нагласити да на подручју општине поред школских активности млади су укључени у спортске клубове и удружења која се баве културом, као и спортске активности у разним спортским и културним манифестацијама. Велики број младих је организован преко подмлатка политичких партија. И поред горе наведених видова организовања, као основна препрека у реализацији многих активности наводи се пасивност младих, односно укљученост само одређеног броја младих.
- На подручју општине Мркоњић Град омладински невладин сектор је недовољно развијен, потребно је подстицати и подржавати оснивање омладинских удружења, као и осталих удружења која се баве питањима младих.
- Значај допринос младих у креирању локалне политике у домену који се тиче младих, могу да остваре кроз учешће у Одбору за питања младих, који дјелује при СО. Млади имају своје представнике у свим Одборима који дјелују при СО. Такође, млади имају своје представнике и у Одборима и Комисијама у којима партиципирају грађани. Али је и поред одрживих

- Образовни систем слабо prati потребе младих и понуду радних мјеста на подручју општине Мркоњић Град. Потребно је ускладити образовни систем са потребама тржишта.

5. ПЛАН ДЈЕЛОВАЊА

5.1. ЗАПОШЉАВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО МЛАДИХ

Анализа стања:

На подручју општине Мркоњић Град, закључно са 05.05.2009.године, на евиденцији Завода за запошљавање налазило се 651 особа из категорије младих, што је за 4,00% мање у поређењу са истим периодом, 2007.године, када је на евиденцији било 680 незапослених младих особа. Укупан број незапослених особа на подручју Мркоњић Града је 2.767, што значи да учешће младих у укупном броју незапослених особа износи 24,00%.

Предузетничку дјелатност закључно са 01.06.2009. године, обавља 53 млада предузетника, што представља 11,86% од укупног броја предузетника.

Структура незапослених младих особа дата је у сљедећем табеларном приказу:

Године старости	НК	ПК	КВ	НСС	ССС	ВШС	ВСС	Укупно
15-18	2	-	-	-	-	-	-	2
18-20	4	-	30	-	-	-	-	34
20-24	31	-	114	-	58	3	1	207
24-27	33	4	101	-	48	2	9	197
27-30	48	2	102	-	46	8	5	211
Укупно:	118	6	347	0	152	13	15	651

У погледу структуре занимања преовлађују лица са металском, трговачком и текстилном струком.

Постоји потреба за одређеним знањима и вјештинама (мајстори у грађевинарству, столари и тако даље). С обзиром да на подручју општине не постоји могућност преквалификација и доквалификације незапослених лица објективан проблем представља преквалификација незапослених лица према потребама и захтјевима тржишта рада.

Министарство за породицу, омладину и спорт Владе Републике Српске одобрава подстицај за запошљавање младих.

Износ средстава за подстицај запошљавању младих у Републици Српској по једном запосленом раднику је:

- а) за радника са средњом стручном спремом (ССС)-2.500,00 КМ
- б) за радника са вишом стручном спремом (ВШС)-2.700,00 КМ
- в) за радника са високом стручном спремом (ВСС)-3.000,00 КМ

За послодавце који се искључиво баве производном дјелатношћу износ средстава за подстицај запошљавања младих у Републици Српској, по једном запосленом раднику је:

- а) за радника са средњом стручном спремом (ССС)-3.000,00КМ
- б) за радника са вишом стручном спремом (ВШС)-4.000,00 КМ
- в) за раднике са високом стручном спремом (ВСС)-5.000,00 КМ

На подручју општине Мркоњић Град у 2008. години запослено је двадесет факултетских образованих младих кадрова, док је седамнаест младих је запослено путем Програма за подстицај запошљавања.

Преглед броја незапослених лица са завршеном високом стручном спремом на дан 05.05.2009. године

Занимање	Дип. екон.	Дип. Правн.	Дип. инг. пољоп.	Дип. инг. ПТТ саобра.	Зубни љекар	Проф. физич. васпита.	Дип. псих.	Дип. Архитекта.	Дип. менаџ.	Дип. соц. радник
Број	1	5	2	1	1	1	1	1	1	1
Укупно	15									

Опис проблема:

У запошљавању младих, између осталих, најприсутнији су следећи проблеми:

- Неприлагођеност образовних профила тражишту рада,
- Немогућност преквалификација и доквалификација незапослених лица,
- Права радника се често непоштују посебно у приватним фирмама.
- Број незапослених младих лица,
- Неадекватна практика предзнања младих људи стечена током школовања
- Недостатак концепта цјеложивотног учења и тако даље.
- Недовољно развијена свијест младих о предузетништву,
- Непознавање основних предузетнички вјештина,
- Недостатак стимулативних „start-up“ програма за пословне идеје младих,
- Страх младих од неуспјеха њихових предузетничких активности,
- Млади, у већини случајева, опредјељују се за покретање властитих бизниса из области привређивања које немају дугорочну перспективу и гдје влада јака конкуренција (трговина и угоститељство),
- Недовољно стимулативна пореска политика за покретање нових предузетничких дјелатности, односно недостатак стимулативних мјера пореске политике за отпочињање нових бизниса и тако даље.

Подјела проблема по битности и хитности њиховог рјешавања

<p><u>врло хитно али небитно</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостатак концепта цјеложивотног учења (у надлежности виших нивоа власти). 	<p><u>врло хитно и врло битно</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Неприлагођеност образовних профила потребама тржишта рада, • Немогућност преквалификације и доквалификације незапослених лица, • Неадекватна практична предзнања младих људи стечена током школовања, • Непознавање основних предузетнички вјештина, • Недостатак стимулативних „start-up“ програма, • Права радника се често непоштују посебно у приватним фирмама, • Недовољно стимулативна пореска политика за покретање нових предузетничких дјелатности.
<p><u>није ни хитно ни битно</u></p>	<p><u>није хитно али је битно</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољно развијена свијест младих о предузетништву, • Страх младих од неуспјеха њихових предузетничких активности, • Промјена одређења младих у погледу избора предузетничких дјелатности, • Млади, у већини случајева, одређују се за покретање властитих бизниса из области привређивања које немају дугорочну перспективу и гдје влада јака конкуренција (трговина и угоститељство).

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе/ институције	Трошкови
Немогућност преквалификација и доквалификација младих.	Формиран Центар за обуке и прекв. са акцентом на практичну наставу.	- формирати и опремити центар - информисати младе о значају преквалифик. -организовати курсеве преквалификације	2010-2012.	Општина у сарадњи са Средњом школом, Заводом за запошљавање, DAM.	45.000,00 KM (у 2010., 2011. и 2012. години по години 15.000,00KM)
Неадекватна практична предзнања младих људи стечена током школовања.	Формиран Центар за обуке и прекв. са акцентом на практичну наставу.	-информисати младе о значају практичне наставе	2010-2012..	Општина у сарадњи са Средњом школом, Министарством, привредницима.	Укључује трошкове обухваћени предходном ставком
Непознавање основних предузетничких вјештина младих.	Унапређена знања младих о предузетничким вјештинама.	-информисати младе о значају предузет. - организовати обуку за младе	2009-2012.	Општина у сарадњи са DAM, Средњом школом	3.000,00KM/годишње општина
Недостатак стимулативних „start-up“ програма.	Обезбијеђена средства за суфинансирање или кредитирање 10 пословних идеја младих годишње.	-донијети скупштинске одлуке о финансирању пословних идеја младих, процедурама избора и финасирању биз. план.	2009-2012.	Општина у сарадњи са Мин. за пор. омладину и спорт, DAM.	Извори средства програми Мин. за породицу омладину и спорт
Недовољно стимулативна пореска политика за покретање нових пред. дјел.	Уведене пореске олакшице за младе предузетнике.	- донијети одлуку СО о пореским олакшицама и суфинансирању истих - провести исте	2009-2012.	Општина у сарадњи са Пореском управом.	Трошкове сноси пореска управа

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе/ институције	Трошкови
Недовољно развијен предузетнички менталитет код младих.	50 младих прошло едукацију из области предузетништва и изабрано 10 бизнис планова који ће се реализовати.	Промоција пројекта и анимирање полазника едукације. Едукација. Подршка покретању властитог бизниса.	2010-2012.	Општина у сарадњи са Агенцијом за привредни развој (кроз IPA програме)	2010. -20.000,00KM 85% вриједности пројекта средства донатора

Трошкови по годинама:

Година	Износ
2009	3.000,00 KM
2010	38.000,00 KM
2011	18.000,00 KM
2012	18.000,00 KM
Укупно:	77.000,00 KM

5.2 КУЛТУРА И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ

Анализа стања:

Култура младих је један од основних елемената идентитета младих и јако важно подручје њихове афирмације и стила живота. Неријетко се под појмом културе подразумјева алтернативно и ванинстационо културно стваралаштво младих. Позитивно је што се на нови начин улажу средства за финансирање једног дијела програма културе удружења грађана и на тај начин се постиже учешће младих као судионика и конзумента културних садржаја. У контексту наведеног на подручју општине Мркоњић Град осигурани су ресурси у области културе у складу са могућностима и надлежностима општине као јединице локалне самоуправе.

Слободно вријеме младих поприлично је неорганизовано подручје на које и држава и локална самоуправа има занемарљив утицај. Организациона брига о слободном времену младих остаје на нивоу невладиних организација или активности локалне самоуправе.

Општина осигурава локалне потребе становништва, па тако и младих у области културе, дјеловања јавних установа из области културе, библиотеке, три активна удружења из области музике, позоришта, фолклора и одређеног броја секција у оквиру основних и средњих школа.

Опис проблема:

- Неадекватно информисање – постојећи начини информисања младих у раскораку су са потребама и навикама младих.
- Недовољно учешће младих као судионика културних садржаја и недовољна искориштеност просторних капацитета.
- Недовољна заинтересованост младих за садржаје из области културе.
- Недовољно развијена продукција (филм, музика, књижевност, визуелно стваралаштво).
- Недовољна сарадња институција (нпр. школа и институција културе).

Подјела проблема по битности и хитности њиховог рјешавања

<p><u>врло хитно али небитно</u></p>	<p><u>врло хитно и врло битно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Неадекватно информисање – постојећи начини информисања младих у раскораку су са потребама и навикама младих.• Недовољно учешће младих као судионика културних садржаја и недовољна искориштеност просторних капацитета.• Недовољна заинтересованост младих за садржаје из културе.• Недовољна сарадња институција (нпр. школа и институција културе).
<p><u>није ни хитно ни битно</u></p>	<p><u>није хитно али је битно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Недовољно развијена продукција (филм, музика, књижевност, визуелно стваралаштво).

План дјеловања:

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
<p>Неадекватно информисање – постојећи начини информисања младих у раскораку су са потребама и навикама младих.</p> <p>Недовољна заинтересованост младих за садржаје из области културе.</p>	<p>50%младих је упознато о могућношћу кориштења слободног времена са садржајима из области културе.</p> <p>25% посјетилаца културних манифестација јесу млади.</p>	<p>Поставити информативни пано с актуелностима искључиво за младе из области културе- сва удружења из области културе учествују у изради паноа.</p> <p>Анимирати и информисати младе о програмским садржајима из културе- путем информативних паноа, медија, локалних новости за младе.</p>	2009-2012.	<p>Општина Мркоњић Град у сарадњи са: - ЈУ КЦ „Петар Кочић“ -Градско позориште -КУД „Петар Мркоњић“ -омладинским организацијама</p>	<p>2009. - 2.000,00 КМ 2010. - 500,00 КМ 2011. - 500,00 КМ 2012. - 500,00 КМ</p>
Недовољно учешће младих као судионика културних садржаја и недовољна искориштеност просторних капацитета.	Удружења младих и неформалне групе кроз велико учешће младих користе просторне капацитете за своје активности.	Суфинансирати програм културних активности удружења и неформалних група. Обезбједити просторне ресурсе за њихове активности.	2009-2012.	Општина Мркоњић Град у сарадњи са: Удружењима младих и неформалним групама која се баве културом кроз конкурсе за младе и невладине организације.	<p>2009. - 8.000,00 КМ 2010. - 8.000,00 КМ 2011. - 8.000,00 КМ 2012. - 8.000,00 КМ</p>

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Недовољно развијена продукција (филм, музика, књижевност, визуелно стваралаштво).	Осигуран је простор (ЈУ Културни центар Петар Кочић)у којем се могу приказивати филмске и позоришне представе. Употпуњена је програмска шема садржајима из области филмске и позоришне умјетности.	Одржавати позоришне представе и концерте и филмске пројекције.	2009-2012.	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Савјет за младе Скупштине општине, Културни центар.	Планирано програмом капиталних инвестиција и кроз средства за културу. 2009.- 5.000,00 КМ 2010.- 3.000,00 КМ 2011.- 3.000,00 КМ 2012.- 3.000,00 КМ
Недовољна сарадња локалних структура младих људи на креирању, осмишљавању и реализовању културних програма.	Олакшати спровођење идеја младих из области културе у дјело.	У сарадњи са младима изградити програме за стимулисање и развој младих умјетника (пружити им финансијску помоћ приликом представљања, извођења или издавања дјела) Обезбједити им простор за такве програме кроз сарадњу са другим институцијама.	2009-2012.	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности у сарадњи са школама, удружењима младих и неформалним групама.	2009.- 2.000,00 КМ 2010.- 2.000,00 КМ 2011.- 2.000,00 КМ 2012.- 2.000,00 КМ

Трошкови по годинама:

Година	Износ
2009	17.000,00 КМ
2010	13.500,00 КМ
2011	13.500,00 КМ
2012	13.500,00 КМ
Укупно:	57.500,00 КМ

5.3 ИНФОРМИСАЊЕ И МОБИЛНОСТ МЛАДИХ

Анализа стања:

Младима је потребно да у оквиру свих сегмената живота буду квалитетно информисани о својим правима и могућностима, као и о програмима и услугама које им се нуде од стране општине и општинских органа, невладиних организација и организација из области спорта и културе.

У циљу пружања информација и сталног обавјештавања грађана локална управа је подузела низ активности :

- У општини Мркоњић Град почео је са радом Центар за пружање услуга грађанима, који омогућава лакши приступ информацијама, тачније Инфо-деск је мјесто гдје се налазе све информације о Скупштини општине, о локалним невладиним организацијама и њиховим пројектима; медијима; пословној заједници; школама и обдаништима и другим привредним и културним институцијама.
- Информативни билтен општине се бесплатно дијели грађанима и пружа информације о раду Локалне управе, али нема дио који је посебно посвећен активностима које проводе млади укључени у невладин сектор, као и успјешни појединци;
- У згради општине постављена је огласна табла на којој се објављују огласи, конкурси и различита обавјештења.
- Web страница општине на којој се објављују сви извјештаји, огласи, обавјештења, и остале информације које прате рад општинске управе, као и друга дешавања (спортска, културна) на подручју општине Мркоњић Град, али нема посебан дио намјењен презентацији рада са младима.

Под појмом мобилности младих подразумјева се њихова покретљивост и међународна сарадња и размјена. Покретљивост је најчешће условљена потребом за образовањем, туристичким посјетама и културном надоградњом појединца.

Покретљивост омогућава и размјену идеја као и комуникацију са другим друштвима и културама, што укључује познавање, толерисање и поштовање различитости.

Опис проблема:

- Низак степен информисаности младих на подручју општине Мркоњић Град о свим битним питањима.
- У посљедње вријеме интернет представља највећи извор информација за младе, али он није доступан свима. У мјесним заједницама не постоје инфо центри са приступом интернету.
- Отежана мобилност младих.

Подјела проблема по битности и хитности њиховог рјешавања

<p><u>врло хитно али небитно</u></p>	<p><u>врло хитно и врло битно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Низак степен информисаности младих на подручју општине Мркоњић Град о свим битним питањима.• Отежана мобилност младих.• У последње вријеме интернет представља највећи извор информација за младе, али он није доступан свима. У мјесним заједницама не постоје инфо центри са приступом интернету.
<p><u>није ни хитно ни битно</u></p>	<p><u>није хитно али је битно</u></p>

План дјеловања

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Низак степен информисаности младих на подручју општине Мркоњић Град о свим битним питањима.	Подићи ниво опште информисаности младих у области (образовања, запошљавања, културе, спорта, актуелних и друштвено-политичких активности) у Мркоњић Граду.	Подржати концепт информисања кроз активности Инфо-деска за младе.	2010-2012.	Општина М.Град (Инфо-деск) у сарадњи са: -Локалним радиом -Омладинским организацијама Кроз конкурсе за НВО	-Огласи -Обавјештења -Промот. материјал, -Билтен -Локални часопис 2010. - 3.000,00 КМ 2011. - 3.000,00 КМ 2012. - 3.000,00 КМ
		Материјално помагати издавачке пројекте младих у склопу школских установа (помоћи издавање школских публикација, брошура).	2009-2012.	Одјељење за општу управу и друштвену дјелатност у сарадњи са основним и средњим школама кроз конкурсе за младе	2009. - 500,00 КМ 2010. - 500,00 КМ 2011. - 500,00 КМ 2012. - 500,00 КМ
		Успостављање и објављивање МОЛ –а (Мркоњићки омладински лист) у којем ће бити садржане све битне информације о омладинском раду.	2009-2012.	-Општина М.Град у сарадњи са омладином и новинарима.	2009.- 0,00 КМ 2010.- 2.000,00 КМ 2011.- 2.000,00 КМ 2012.- 2.000,00 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Низак степен информисаности младих на подручју општине Мркоњић Град.	Подићи ниво опште информисаности младих у Мркоњић Граду.	На општинском web-сајту и у билтену општине Мркоњић Град направити секцију „млади“ која ће садржавати све битне информације на ту тему.	2009-2012.	Општина М.Град	2009.- 0,00 КМ 2010.- 0,00 КМ 2011.- 0,00 КМ 2012.- 0,00 КМ
		Подршка креирању омладинске РТВ емисије.	2009-2012.	Општина М.Град у сарадњи са КТВ и Радио ШИК-ом.	2009.- 0,00 КМ 2010.- 2.400,00 КМ 2011.- 2.400,00 КМ 2012.- 2.400,00 КМ
		Округли столови, јавне расправе на тему: „Информисаност младих о актуелним друштвено политичким догађајима и слично. Разговором доћи до одговора да ли се пласирају информације које су од користи за младе.	2009-2012.	-Општина М.Град у сарадњи са омладинским организацијама, школама и мјесним заједницама.	2009.- 0,00 КМ 2010.- 1.200,00 КМ 2011.- 1.200,00 КМ 2012.- 1.200,00 КМ
У посљедње вријеме интернет представља највећи извор информација за младе, али он није доступан свима.	Повећати број корисника интернета у граду.	Субвенционирати трошкове омладинских организација које пружају услуге бесплатног кориштења интернета.	2009-2012.	Општина М.Град у сарадњи са Омладинским организацијама.	2009.- 1.000,00 КМ 2010.- 1.500,00 КМ 2011.- 1.500,00 КМ 2012.- 1.500,00 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
У последње вријеме интернет представља највећи извор информација за младе, али он није доступан свима.	Повећати информисаност и омогућити бесплатан приступ интернету младима из већих мјесних заједница.	Успостављање инфо тачака у већим мјесним заједницама у којима ће млади имати бесплатан приступ интернету.	2009-2012.	Општина М.Град у сарадњи са Савјетима Мјесних заједница и уз подршку Омладинских организација.	2010.-5.000,00 КМ 2011.-2.000,00 КМ 2012.-2.000,00 КМ
Отежана мобилност младих.	Повећати мобилност младих.	Сачинити и развити програм стипендирања ученика, студената и младих којима би се дјелимично или у потпуности стипендирали боравци младих у европским земљама са циљем усавршавања страног језика. Посебну пажњу посветити средњошколцима који се истичу на предметима страног језика, а лошијег су материјалног статуса.	2009-2012.	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности у сарадњи са средњим школама.	2009. - 0,00 КМ 2010. - 0,00 КМ 2011. - 3.000,00 КМ 2012. - 3.000,00 КМ

Трошкови по годинама:

Година	Износ
2009	1.500,00 КМ
2010	15.600,00 КМ
2011	15.600,00 КМ
2012	15.600,00 КМ
Укупно:	48.300,00 КМ

5.4 ЗДРАВЉЕ МЛАДИХ И РЕКРЕАТИВНИ ЖИВОТ МЛАДИХ;

Анализа стања:

Када је у питању здравље младих и рекреативни живот на основу испитивања, а и каснијих расправа и анализа међу младима констатовано је да је недовољно развијена свијест о здравим стиловима живота и недостатак подршке правилним психо-физичком развоју младих. Присутан је проблем овисности (алкохол, цигарете) и раног ступања у сексуалне односете је потребно постојање организованог и континуираног рада превенцији болести овисности, сексуално преносивих болести и менталних проблема у развојном добу, агресивног понашања и насиља.

Опис проблема:

- Недовољно организован и континуиран рад на превенцији менталних проблема у развојном добу.
- Ратне трауме (половина младих изгубила неког из породице или неког блиског) у великој мјери утичу на ментално здравље младих.
- Млади са села теже остварују здравствену заштиту.
- Недовољно развијена свијест о здравственој превенцији и лијечењу.
- Непостојање адекватних рекреативних садржаја за дјецу и младе са инвалидитетом.
- Присуство опојних супстанци међу младима, а најзаступљенији су цигарете и алкохол. Не треба ни занемарити да су поједини млади или мање групе младих имале додира и са осталим опијатима (марихуана, екстази, кокаин, хероин, таблете за смирење...).
- Недовољна укљученост младих у спортско рекреативне активности.
- Образовни систем није адекватан данашњим трендовима у области здравствене заштите и превенције полно преносивих болести.

Подјела проблема по битности и хитности њиховог рјешавања

<p><u>врло хитно али небитно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Ратне трауме (половина младих изгубила неког из породице или неког блиског) у великој мјери утичу на ментално здравље младих.	<p><u>врло хитно и врло битно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Присуство опојних супстанци међу младима, а најзаступљенији су цигарете и алкохол. Не треба ни занемарити да су поједини млади или мање групе младих имале додира и са осталим опијатима (марихуана, екстази, кокаин, хероин, таблете за смирење...).• Недовољна укљученост младих у спортско рекреативне активности.• Образовни систем није адекватан данашњим трендовима у области здравствене заштите и превенције полно преносивих болести.• Непостојање адекватних рекреативних садржаја за дјецу и младе са инвалидитетом.• Недовољно организован и континуиран рад на превенцији менталних проблема у развојном добу.
<p><u>није ни хитно ни битно</u></p>	<p><u>није хитно али је битно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Млади са села теже остварује здравствену заштиту.• Недовољно развијена свијест о здравственој превенцији и лијечењу;

План дјеловања:

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Недовољно организован и континуиран рад на превенцији менталних проблема у развојном добу.	Унаприједити ментално здравље међу младима.	Отворити Центар за ментално здравље.	2009-2012.	Општина М. Град уз подршку одговорног министарства и италијанске организације „CESVI“	Трошкове сnose Дом здравља и италијанска организације „CESVI“
Млади са села теже остварују здравствену заштиту.	Унаприједити ментално здравље међу младима на селима.	Финансирати рад мобилног тима који ће обилазити мјесне заједнице.	2010-2012.	Општина М. Град и Центар за ментално здравље	2010. – 4.000,00 КМ 2011. – 4.000,00 КМ 2012. – 4.000,00 КМ
		Организовање радионица на тему менталног здравља (једанпут мјесечно).	2011-2012.	Општина М. Град и Дом здравља у сарадњи са релевантним невладиним орг.	2011. – 4.000,00 КМ 2012. – 4.000,00 КМ
Образовни систем није адекватан данашњим трендовима у области здравствене заштите и превенције полно преносивих болести.	Континуирано образовати младе о полно преносивим болестима. Континуирано образовати младе о полно преносивим болестима.	Пројекат Вршњачка едукација о превенцији и ширењу знања полно преносивих болести.	2009-2012.	Општина М. Град и Дом здравља у сарадњи са релевантним невладиним орг.	2009. – 2.000,00 КМ 2010. – 2.000,00 КМ 2011. – 2.000,00 КМ 2012. – 2.000,00 КМ
		Кроз пројекат вршњачке едукације образовати младе о незаразним болестима међу младима.	2009-2012.	Општина М. Град и Дом здравља у сарадњи са релевантним невладиним орг.	2009. – 0,00 КМ 2010. – 2.000,00 КМ 2011. – 2.000,00 КМ 2012. – 2.000,00 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Образовни систем није адекватан данашњим трендовима у области здравствене заштите и превенције.	Образовати младе о репродуктивном здрављу и помоћи им при планирању породице.	Ангажовати сталног савјетника и едукатора за репродуктивно здравље и планирање породице.	2009-2012	Општина М. Град и Дом здравља у сарадњи са Асоцијацијом „ХУ“, Министарством и Омладинском орг. „Центар“ (локални координатор пројекта).	2009. – 0,00 КМ 2010. – 2.000,00 КМ 2011. – 2.000,00 КМ 2012. – 2.000,00 КМ
Присуство опојних супстанци међу младима, а најзаступљенији су цигарете и алкохол. Не треба ни занемарити да су поједини млади или мање групе младих имале додира и са осталим опијатима (марихуана, екстази, кокаин, хероин, таблете за смирење...).	Подстицати здрав начин живљења како би се смањио број пушача и конзумента алкохола 5-10%.	Креирати свеобухватну маркетиншку кампању против болести оvisности.	2009-2012.	Општина М. Град у сарадњи са институцијама, медијима, невладиним организацијама, спортским клубовима.	2009. – 2.000,00 КМ 2010. – 2.000,00 КМ 2011. – 2.000,00 КМ 2012. – 2.000,00 КМ
	Превентивно дјеловати и субијажати, алкохолизам, пушење и наркоманију међу младима.	Формирати савјет при СО М.-Град који ће израдити посебне политику и стратегију за болести оvisности (савјет ће бити задужен за израду и праћење реализације).	2009-2012.	Општина М. Град у сарадњи са широм заједницом.	2009. – 0,00 КМ 2010. – 1.000,00 КМ 2011. – 1.000,00 КМ 2012. – 1.000,00 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Недовољна укљученост младих у спортско рекреативне активности.	Омасовити рекреативно бавље спортом међу младима (бесплатно за дјецу и младе из социјално угрожених породица).	У склопу Спортске дворане изградити фитнес центар за младе.	2011-2012.	Општина М. Град у сарадњи са школама.	2010. -25.000,00КМ
		Направити приједлог спортских програма у школама.	2009-2012.		2009. – 0,00 КМ 2010. – 0,00 КМ 2011. – 0,00 КМ 2012. – 0,00 КМ
		Изградња отвореног и затвореног базена.	2012.		Планирано програмом капиталних инвестиција.
		Организовати годишње спортске игре младих. Организовати сајам спорта.	2009-2012.		2009. – 0,00 КМ 2010. – 3.000,00 КМ 2011. – 3.000,00 КМ 2012. – 3.000,00 КМ
		Финансирати и помагати изградњу и обнову спортских терена (излетишта на репетитору-комплекс спортских терена; вишенамјенског игралишта на зборишту; уређење излетишта парнице;	2009-2012.	Мркоњић Град у сарадњи са Јавном установом МГ Спорт, савјетом за спорт и средњим школама.	

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Непостојање адекватних рекреативних садржаја за дјецу и младе са инвалидитетом.	Омогућити младима са инвалидитетом да се баве рекреацијом	Креирати пригодне рекреативно-спортске садржаје и омогућити им учешће кроз формирање специјализованих клубова, набавку неопходних спортских реквизита.	2010–2012.	Општина М. Град и Центар за социјални рад.	2010. - 5.000,00 КМ 2011. - 5.000,00 КМ 2012. - 5.000,00 КМ

Трошкови по годинама:

Година	Износ
2009	4.000,00 КМ
2010	46.000,00 КМ
2011	25.000,00 КМ
2012	25.000,00 КМ
Укупно:	100.000,00 КМ

5.5 УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ДРУШТВУ, ОМЛАДИНСКИ И ВОЛОНТЕРСКИ РАД;

Анализа стања

Активно ангажовање младих у друштву, омладински и волонтерски рад изузетно је значајан из више разлога: развија креативност код младих, ствара одговорне будуће грађане и утиче на побољшавање општег стања у будућности. Млади људи могу најбоље утврдити своје проблеме и потребе у општини.

Волонтеризам је сваки добровољан друштвени ангажман, односно оне активности којима се људи баве по сопственој жељи било да то раде спонтано и индивидуално, било организовано, дјелујући кроз институције и службе, али увијек без материјалне сатисфакције, изумимајући моралне и друге друштвене сатисфакције.

На подручју општине Мркоњић Град тренутно дјелују 3 удружења која се баве питањима младих (ОО „Центар“ М. Град, Омладински клуб при Црвеном крсту, те Светосавска омладинска заједница), уз поменуте постоји и низ других удружења и спортских клубова (нпр ПЕД „Видик“, КУД „Петар I Карађорђевић“ Удружење гљивара и љубитеља природе, ШК „Ан Пасан“, ЖОК „БАЛКАНА МП“, „КК Младост“, ФК „Слобода“, Цудо клуб...), те политичке странке које у своје активности укључују велики број младих.

ОМЛАДИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА „ЦЕНТАР“ М. ГРАД је у својих 12 година постојања реализовала десетине пројеката од којих су неке изградња и опремање Омладинског дома и Дома културе. Кроз сталне активности које организују у Дому годишње прође неколико хиљада младих. Од тих активности неке су: музичка и плесна школа, курсеви информатике и страних језика, те различити семинари и радионице. Посебно треба издвојити Инфо деск, Центар за младе и Локални волонтерски сервис путем којег је ангажовано неколико стотина младих, који свакодневно помажу старим лицима, особама са посебним потребама и другим угроженим категоријама. Ове активности су подржали, између осталих: локалне и државне власти, Нуро bank-adria group, Свјетска банка, CARE, OSCE, CESVI, GTZ.

ОМЛАДИНСКИ КЛУБ „ЦРВЕНОГ КРСТА“- Основна активност ОО „Црвеног крста“ је хуманитарни рад. У оквиру ООЦК функционише клуб подмладка и омладине, који броји 76 чланова, а базиран је на волонтерском раду. У склопу својих активности ОО Црвеног Крста организује: разне кампове, одржава семинаре из разних области и подржава и спроводи хуманитарни рад.

СВЕТСАВСКА ОМЛАДИНСКА ЗАЈЕДНИЦА У МРКОЊИЋ ГРАДУ дјелује као подручна јединица Светосавске омладинске заједнице Српске православне Цркве Епархије бањалучке. Удружење броји 120 чланова. Активности које је ово удружење спроводило су сљедеће: креативне радионице са младима, Никољдански дарак, организовање хуманитарних концерата, милосрдни рад и др.. ове активности су базирани на волонтерском раду.

ОМЛАДИНСКА БАНКА МРКОЊИЋ ГРАД –је основана у априлу 2008. године у сарадњи са Мозаик фондацијом и Community Foundation for Northern Ireland (CFNI) а представља иновативан програм за додјелу бесповратних кредита пројектима које покрећу и воде млади.

Банка ствара могућности за омладинске групе у складу са потребама у општини раде на конкретним пројектима (културним, спортским и другим), учествују као активни грађани у својим заједницама, стичу знања и развијају вјештине професионалног управљања и

вођења кроз развој својих капацитета и практично искуство у управљању програмом малих грантова који директно подржавају младе у руралним срединама. До сада је подржано укупно 20 пројеката, 7 у 2007. год. и 13 у 2008.год.

Омладинском банком управља Кредитни одбор банке састављен од десет младих од 15 до 30 година из Мркоњић Града, одабраних на основу конкурса.

Опис проблема:

- Млади нису довољно заступљени у власти.
- Млади са села готово никако нису организовани и тешко остварују своја права (у свим сегментима).
- Недовољни капацитети Омладинских организација.
- Непостојање сталних стабилних извора финансирања за Омладинске организације.
- Непостојање: Омладинског дома, дневни центар за дјецу са посебним потребама, смјештајних капацитета за домаћу и међународну размјену, чврстог кампа, те ресурсног центра)
- Локални волонтерски сервис се сусреће са финансијским проблемима.
- Млади нису довољно укључени у грађанске иницијативе и удружења.
- Дјеца и млади са посебним потребама су друштвено искључени.
- Недовољна заступљеност младих у процесу доношења одлука.
- Превише некавалитетног слободног времена. Само неколицина младих волонтира у невладиним организацијама. Ријеч је, углавном, о људима који су заинтересовани за једну или више активности. Нема праве презентације за младе о томе које су све могућности за кориштење слободног времена.

Подјела проблема по битности и хитности њиховог рјешавања:

<p><u>врло хитно али небитно</u></p>	<p><u>врло хитно и врло битно</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Млади нису довољно заступљени у власти. • Млади са села готово никако нису организовани и тешко остварују своја права (у свим сегментима) • Непостојање сталних стабилних извора финансирања за Омладинске организације. • Непостојање: Омладинског дома, дневни центар за дјецу са посебним потребама, смјештајних капацитета за домаћу и међународну размјену, чврстог кампа, те ресурсног центра) • Локални волонтерски сервис се сусреће са финансијским проблемима. • Млади нису довољно укључени у грађанске иницијативе и удружења. • Дјеца и млади са посебним потребама су друштвено искључени. • Недовољна заступљеност младих у процесу доношења одлука. • Превише неквалитетног слободног времена. Само неколицина младих волонтира у невладиним организацијама. Ријеч је, углавном, о људима који су заинтересовани за једну или више активности. Нема праве презентације за младе о томе које су све могућности за кориштење слободног времена.
<p><u>није ни хитно ни битно</u></p>	<p><u>није хитно али је битно</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољни капацитети Омладинских организација

План дјеловања

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Непостојање Омладинског дома, дневни центар за дјецу са посебним потребама, смјештајних капацитета за домаћу и међународну размјену, чврстог кампа, те ресурсног центра	Побољшање положаја младих на подручју Мркоњић Град у области: неформалног образовања, превенције алкохолизма и наркоманије, развоја услуга за искоришћење слободног времена кроз стваралаштво, смањење социјалних разлика, друштвено укључивање младих са посебним потребама, запошљавање младих и међународна размјена младих.	Изградити мултифункционалан Омладински дом, са смјештајним капацитетима у склопу којег ће дјеловати Ресурсни тренинг центар, Центар за младе са посебним потребама те други садржаји у складу са потребама младих.	2010-2012.	Општина Мркоњић Град у сарадњи са Министарством за породицу, омладину и спорт (а у складу са омладинском политиком Републике Српске која дефинише подршку изградњи Омладинских домова).	Средства министарства и донатора

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Локални волонтерски сервис се сусреће са финансијским проблемима.	Кроз развој волонтеризма допринијети рјешавању проблема популације у стању социјалне потребе. Кроз ангажман волонтера, квалитет живота и једнаке могућности за социјално угрожене групе становништва, као кориснике ових волонтерских улога, су повећани и развијенији.	Подршка Локалним волонтерским сервисима у Мркоњић Град.	2009-2012.	Општина Мркоњић Град у сарадњи са ОО „Центар“ М. Град и ОКЦ-ом из Бања Луке.	2009.- 0,00 КМ 2010.- 6.000,00 КМ 2011.- 6.000,00 КМ 2012.- 6.000,00 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Недовољни капацитети Омладинских организација.	Изградити капацитете Омладинских организација које ће повећати партиципацију младих у друштвеном животу, те које ће бити способне утицати на рјешавање проблема младих.	Ојачати капацитете организација кроз грантове. Финансијски подржати оснивање нових Омладинских организација (посебно на селима)	2009-2012.	Општина Мркоњић Град	2009.- 1.000,00 КМ 2010.-10.000,00 КМ 2011.-10.000,00 КМ 2012.-10.000,00 КМ
Млади нису довољно укључени у грађанске иницијативе и удружења	Млади су упознати са могућностима укључивања у све облике друштвеног организовања у општини и више су волонтерски ангажовани. Млади су више него досад активно укључени у волонтерске акције и постоји жеља за волонтирањем у неком од локалних удружења.	Подржати постојечи сајам Омладинског активизма и идеја.	2009-2012.	Општина М. Град и агенција за привредни развој у сарадњи са Омладинским савјетом Мркоњић Града.	2009.- 0,00 КМ 2010.- 2.000,00 КМ 2011.- 2.000,00 КМ 2012.- 2.000,00 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Млади нису довољно заступљени у власти.	Млади се више него досад одазивају позивима власти да активно судјелују и износе своје ставове на јавним расправама, дебатама и округлим столовима, поготово о проблематици која их се директно тиче.	Провести семинаре (4 годишње) на тему „Млади и локална власт“.	2009-2012.	Општина, служба за општу управу и друштвене дјелатности, млади одборници и НВО.	2009.- 800,00 КМ 2010.- 800,00 КМ 2011.- 800,00 КМ 2012.- 800,00 КМ
	Више младих упознато је са структурама власти (посебно општинске) и разумеје њихово функционисање.	Креирати базу података активних младих (невладиних организација, политичких партија, савјета ученика) и редовно их позивати.			
	Подигнута је свијест о значају заступљености младих у органима управе.	Позивати младе на јавне расправе, дебате, округле столове, а поготово оне који се тичу проблематике младих, те их укључивати и Општинске комисије, одборе, радне групе...	2009-2012.	Скупштина Општине, Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Агенција за привредни развој	2009.- 0,00 КМ 2010.- 0,00 КМ 2011.- 0,00 КМ 2012.- 0,00 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Недовољна заступљеност младих у доношењу одлука.	Укуључивање младих у активан рад код креирања и доношења одлука битних за младе.	<p>Организовати округле столове, јавне расправе и састанке како би се омогућило активно учешће младих у раду општинских тијела, као што су одбори и тијела која прате рад са младима. Сами чланови Одбора треба да кандидују теме о којима ће се расправљати.</p> <p>Подржати их у истраживањима и припреми дискусија, форума, јавних расправа. Указати на грешке.</p>	2009-2012.	<p>- Општина М.Град и Одбор за питања младих у сарадњи са:</p> <p>- Локалним радиом</p> <p>- Омладинским организацијама</p> <p>- Културним и образовним институцијама.</p>	<p>2009.- 1.000,00 КМ</p> <p>2010.- 3.000,00 КМ</p> <p>2011.- 3.000,00 КМ</p> <p>2012.- 3.000,00 КМ</p>
Превише некавалитетно искориштеног слободног времена.	Млади су активни. Млади су заинтересовани да се укључе у спортске, културно-образовне и привредне активности.	Спровести анкету, за шта су млади највише заинтересовани (према психофизичким могућностима и интересовањима) у спортске, културно-образовне и привредне субјекте (омладински центри, читаонице, информативне центре, интернет клубове,	2009-2012.	<p>Општина М.Град (Инфо-деск) у сарадњи са:</p> <p>- Локалним радиом</p> <p>- Омладинским организацијама</p> <p>- Спортским, културно-образовним институцијама, НВО и привредним субјектима.</p>	

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
		омладинске задруге, културне центре, школске установе, НВО сектор, омладинска предузећа). Постојеће програме и садржаје ускладити са добијеним резултатима.			

Трошкови по годинама:

Година	Износ
2009	2.800,00 КМ
2010	21.800,00 КМ
2011	21.800,00 КМ
2012	21.800,00 КМ
Укупно:	68.200,00 КМ

5.6. ОБРАЗОВАЊЕ

Школа је институција у којој млади, не само да проведу значајан дио свог живота и прођу формалне образовне програме већ је то такође и мјесто гдје њихова перспектива и погледи на живот бивају обликовани.

Образовање видимо као цјеложивотни процес чија је основна улога да кроз своје различите облике омогући младима да остваре и развијају своје потенцијале унапређујући тако сопствени квалитет живота и тиме допринесећи развоју и унапређењу квалитета уже и шире друштвене заједнице у којој живе.

Образовање можемо посматрати као цјелину коју чине три области: формално образовање, неформално образовање и животно образовање.

Формално образовање је хијерархијски уређен, временски степенан систем који се спроводи у основним, средњошколским и високошколским институцијама.

Неформално образовање је као организована образовна активност ван формалног система које спроводе различите институције, организације, удружења, клубови, групе, и то кроз различите облике (семинари, тренинзи, радионице).

Животно образовање је процес гдје појединац стиче знања, вјештине, ставове, вриједности из свакодневног искуства од породице, вршњачке групе, медија и других чинилаца.

Анализа стања

На основу анкете спроведене у Мркоњић Граду на узорку од 242 млада човјека највећи број испитаника сматра да образовни систем у БиХ 33,3 % задовољава, скоро 27% да је добар а 28,6% да је лош, 8,5% испитаних тврди да је систем образовања у БиХ врло добар и 4,7% да је одличан.

На питање да оцијене укљученост младих у реформе образовног система, 47,2% њих сматра да би млади могли бити и више укључени, 24,9% да су мало укључени, а 14,6% да нису нимало укључени. Да су млади довољно укључени у реформу система образовања у БиХ сматра 11,6% испитаника, да су више него довољно укључени 1,3% и коначно 0,4% је мишљења да су млади превише укључени у реформисање образовног система.

На питање како процјењују однос између предавача и похађача у настави код нас, највећи број испитаних 35,2% сматра да тај однос задовољава, затим 27,5% да је однос добар, а 20,6% је мишљења да је лош. Однос предавач-похађач 12,9% испитаних сматрају врло добрим, а 3,9% одличним.

Од укупног броја испитаника 54,3% сматра да образовни систем у БиХ мало прати потребе младих, 28,9% да прати довољно, а 7,8% да ни мало не прати потребе младих. 3,4% испитаних мисли да систем пуно прати потребе младих, а 5,6% испитаних је мишљења да ситем у потпуности подржава и прати потребе популације младих.

Велики број младих укључен је у систем образовања, а оно представља једну од најзначајнијих друштвених области. Задатак локалне заједнице јесте да прати рад и анализира успјех у школама с циљем предлагања мјера за унапрјеђење њиховог васпитног-образовног рада.

На подручју општине Мркоњић Град у у четири основне школе у школској 2008/2009 години наставу је похађало 1824 ученика/це у 104 одјељења. У двије средње школе наставу је похађало 720 ученика/це.

Помоћ школама остварује се кроз: побољшање просторних и материјалних услова у школама, финансирање екскурзија социјално угроженим ученицима, плаћање превоза ученицима/цама који путују са села итд.

Општина Мркоњић Град у школској 2008/2009 стипендира све студенте који су редовно уписали наредну годину студија, а претходне године остварили су право на стипендију (107), студенте прве године студија који су завршили све разреде средње школе са одличним успјехом, а први пут уписују прву годину (30), студенте који имају просјек 9 и више за све године студија (1), као и студенте друге и виших година студија по основу материјално – финансијског стања и просјека оцјена (54).

Такође, право на стипендију остварили су редовни студенти без оба родитеља (1), као и дјеца погинулих бораца и ратних војних инвалида (27).

У 2007. и 2008. години финансирани су одређени пројекти Савјета ученика средњих школа и група ученика основних школа на основу расписаног јавног позива за суфинансирање пројеката за младе.

Опис проблема

- Недостатак професионалног усавршавања наставног кадра.
- Непостојање одговарајућег облика неформалног образовања.
- Недовољна сарадња школа са међународним институцијама које се баве питањима образовања.
- Недовољна мотивисаност ученика за квалитетно учествовање у образовном процесу.
- Проблеми образовног процеса. Млади нису задовољни образовним системом.
- Млади нису задовољни образовним системом.
- Недовољна мотивисаност ученика за квалитетно учествовање у образовном процесу.
- Недостатак савремених наставних средстава и учила.
- Недостатак прегледа школа које су приоритетне за реконструкцију и опремање.
- Недостатак прегледа ваннаставних школских активности у основним и средњим школама.

Подјела проблема по битности и хитности њиховог рјешавања:

<p><u>врло хитно али небитно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Проблеми образовног процеса. Млади нису задовољни образовним системом.• Млади нису задовољни образовним системом.• Недовољна мотивисаност ученика за квалитетно учествовање у образовном процесу.• Недостатак савремених наставних средстава и учила.	<p><u>врло хитно и врло битно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Недостатак професионалног усавршавања наставног кадра.• Непостојање одговарајућег облика неформалног образовања.• Недовољна сарадња школа са међународним институцијама које се баве питањима образовања.• Недовољна мотивисаност ученика за квалитетно учествовање у образовном процесу.
<p><u>није ни хитно ни битно</u></p>	<p><u>Није хитно али је битно</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Недостатак прегледа школа које су приоритетне за реконструкцију и опремање.• Недостатак прегледа ваннаставних школских активности у основним и средњим школама.

План дјеловања:

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Проблеми образовног процеса Млади нису задовољни образовним системом.	Побољшавање комуникације млади-одрасли.	Едукативне активности за побољшавање комуникације .	2009.	Општина Мркоњић Град у сарадњи са представницима школа.	2009.- 0,00 КМ
Недовољна мотивисаност ученика за квалитетно учествовање у образовном процесу.	Мотивисани ученици за квалитетно учешће у образовном процесу.	Подршка активности савјета ученика и ђачког парламента. Информисање о новим наставним методама. Награде за најуспјешније ученике.	2019-2012	Општина Мркоњић Град, надлежна министарства, школа	2009.- 5.000,00 КМ 2010.- 5.000,00 КМ 2011.- 5.000,00КМ 2012.- 5.000,00КМ
Недостатак савремених наставних средстава и учила.	Осавремењавање наставних средстава и учила.	Информисање о могућим фондовима за финансирање набавке савремених учила. Набавка савремених наставних средстава и учила	2011.	Општина Мркоњић Град, надлежна министарства, школа	2010.- 3.000,00 КМ 2011.- 3.000,00КМ 2012.- 3.000,00КМ
Недостатак професионалног усавршавања наставног кадра.	Активно учешће наставног кадра у процесу професионалног усавршавања.	Информисање о савјетовањима и одржавању округлих столова за едукативно усавршавање наставника.	2009-2012.	Општина Мркоњић Град у сарадњи са надлежним министарством, школама.	2009.- 2.000,00 КМ 2010.- 2.000,00 КМ 2011.- 2.000,00КМ 2012.- 2.000,00КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Непостојање одговарајућег облика неформалног образовања.	Подршка неформалним облицима образовања.	Подршка постојећим облицима неформалног образовања и испитивање образовних потреба млади.	2009-2012.	Општина Мркоњић Град у сарадњи са надлежним министарством и представницима школа.	2009.- 0,00 КМ 2010.- 1.000,00 КМ 2011.- 1.000,00 КМ 2012.- 1.000,00 КМ
	Млади активно учествују у заједници, кроз давање свог мишљења на јавним трибинама и округлим столовима.	Успоставити ресурсни тренинг Центар кроз који ће се спроводити обимна обуку која ће обрађивати многе теме нпр.: волонтеризам, грађанско друштво, тимски рад, писање и вредновање пројекта, јавно заговарање и преговарање, односи са јавношћу, евалуација и мониторинг, равноправност полова, екологија итд.		Општина М. Град (агенција за привредни развој) у сарадњи са школама, омладинским организацијама	2009.- 0,00 КМ 2010.- 5.000,00 КМ 2011.- 5.000,00 КМ 2012.- 5.000,00 КМ
	Млади су покренули више од тридесет властитих иницијатива годишње за активирање других младих људи. (Peer едукација, млади уче младе)				

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне Особе/институције	Трошкови
Недовољна сарадња школа са међународним институцијама које се баве питањима образовања.	Остварена сарадња са школама и институцијама ван територије БиХ.	Информисти школе и младе о различитим пројектима. Аплицирати на позиве за пројекте код међународних организација.	2009-2012.	Надлежна министарства, Школа, Републички педагошки завод.	2009.- 0,00 КМ 2010.- 0,00 КМ 2011.- 0,00 КМ 2012.- 0,00 КМ
Не постоји преглед ваннаставних школских активности у основним и средњим школама као и најуспјешнијим секцијама.	Подстицање и мотивисање најуспјешнијих секција и оснивања нових секција у школама у којима су ваннаставне активности најмање заступљене.	Урадити преглед ваннаставних школских активности у основним и средњим школама и награђивати најуспјешније секције.	2009.	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности.	2009.- 0,00 КМ 2010.- 2.000,00 КМ 2011.- 2.000,00 КМ 2012.- 2.000,00 КМ

Трошкови по годинама:

Година	Износ
2009	7.000,00 КМ
2010	18.000,00 КМ
2011	18.000,00 КМ
2012	18.000,00 КМ
Укупно:	61.000,00 КМ

6. Сажетак

Општина Мркоњић Град не може промјенити реалност у Босни и Херцеговини или у својој општини преко ноћи. За то не постоје финансијски ни људски ресурси. Стога је Општина приступила системском и планском рјешавању проблема и задовољавања потреба младих, а најбољи начин за такав приступ јесте израда стратегије.

Млади као и други субјекти свестрано су били укључени како у истраживање тако и у израду овог документа; они требају узети будућност у своје руке, а општина Мркоњић Град ће им помоћи у томе.

6.1. Преглед трошкова по годинама и областима

Област	Износ 2009 (КМ)	Износ 2010 (КМ)	Износ 2011 (КМ)	Износ 2012 (КМ)	Укупан Износ (КМ)
1. Запошљавање и предузетништво младих	3.000	38.000	18.000	18.000	77.000
2. Култура и слободно вријеме	17.000	13.500	13.500	13.500	57.500
3. Информисање и мобилност младих	1.500	15.600	15.600	15.600	48.300
4. Здравље младих и рекреативни живот младих	4.000	46.000	25.000	25.000	100.000
5. Учешће младих у друштву, омладински и волонтерски рад	2.800	21.800	21.800	21.800	68.200
6. Образовање	7.000	18.000	18.000	18.000	61.000
Укупно по годинама	35.300	152.900	111.900	111.900	412.000

6.2. Провођење и мониторинг

Стратегија за младе написана је са циљем да нађе своју примјену у року који је њоме предвиђен. Она представља први документ који плански и стратешки прилази рјешавању проблема и задовољавању потреба младих у Мркоњић Граду.

Провођење стратегије и у њој предвиђених планова дјеловања у шест различитих области омогућује се циљан и сврсисходан приступ унапрјеђењу положаја младих на подручју општине Мркоњић Град. Како бисмо у наредне четири године, за колико је стратегија и написана, могу пратити и евалуирати учинак активности које се проводе, неизоставно је да се радна група, односно радна тјела састају периодично и по потреби како би сагледали провођење у односу на планиране циљеве, резултате, активности али и трошкове. Стална консултација укључених субјеката у израду, а касније и реализацију активности, допринјети ће актуализацији стратегије у складу с тренутним потребама и редефинисању проблема и потреба младих. Стога стратегија не представља коначни документ, већ процес који траје и који је подложен измјенама и допунама.

Системи праћења (тзв. *monitoringa*) омогућују свим укљученим странама да се информишу о напретку провођења стратегије, те да у политичком процесу користе свој

утицај како би Општина буџетска средства што боље утрошила и једнако тако презентирала јавности.

Мониторинг стратегије за младе од посебног је значаја с обзиром да (још) не постоје искуства која би потврдила успјешност одређених активности у рјешавању проблема. Њиме ће се пратити процес од проблема до рјешења. Из овог разлога је већиња проблема (барем ових који су преузети из Истраживања), али и рјешења изражена у бројевима, па ће се наредним истраживањем моћи тачно утврдити учинак стратегије за младе.

У мониторинг требају бити укључени сви субјекти из омладинског сектора – не само особе које су судјеловале у изради стратегије већ и имплементатори, циљне групе (корисници, тј. млади), те друге организације, институције и установе које имају дотицаја с младима.

Мониторинг служи, дакле, да установи у којој мјери и колико успјешно стратегија доприноси побољшању положаја младих. На два кључна питања може се одговорити мониторингом:

1. Обећавају ли стратегија и реалност њезиног провођења да ће се проблеми младих смањити? Је ли стратегија (још) валидна и проводила се адекватно?
2. Слиједи ли стратегија активности које се проводе? Постоји ли још увијек основа за партнерство? Ови подаци потребни су како грађанском друштву, тако и општини како би могли стајати иза своје улоге у партнерству.

Технике које ће се користити за мониторинг:

1. Анкетирање грађана/ки, поготово младих;
2. Прикупљање статистика (тзв. „институционалних података“) од свих субјеката који се баве питањима младих;
3. Интервјуисање циљне групе;
4. Одржавање округлих столова;

Ове четири технике увелико ће помоћи сагледавању учинка Стратегије и њеном дањем планирању.

Очекује се да ће даљим заједничким залагањем свих укључених и заинтересованих страна стратегија оправдати своје постојање и бити примјер и другим општинама код нас и шире да једино институционално и стратешко планирање рјешавања проблема и задовољавање потреба младих установљених истраживањем, може унапрједити данашњи лош положај младих у друштву.

Број: 02-022-98/09

Дана: 09.10.2009. године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Дивна Аничих